

ЧАТЫРЫ ЛАПЫ І СУМЛЕННЕ

АДКАЗНАСЦЬ — НАЙЛЕПШАЯ АХОВА

Спецыяліст па прававой рабоце грамадскага аб'яднання «Аніма» Павел ШАНТАЛІНСКІ нагадаў, як на заканадаўчым узроўні замацаваны пытанні абароны жывёл. Так, у Грамадзянскім кодэксе прапісана, што трэба рабіць, калі знайшоў незнаглядную жывёлу. За жорсткае абыходжанне з жывёламі прадугледжана адміністрацыйная і нават крымінальная адказнасць. Караецца і парушэнне Правіл утрымання хатніх сабак, кошкаў, а таксама адлову незнаглядных жывёл у населеных пунктах.

Фота Юрыя ГОРЬЦА

Акрамя метаду АСВВ, у свеце таксама выкарыстоўваецца і прынцып масавага незваротнага выключэння, калі небяспечная жывёла не ўмярцае, а ўтрымліваецца ў прытулку да натуральнай смерці.

Але, як адзначылі ўдзельнікі круглага стала, не ўсе вінаватыя прыцягваюцца да адказнасці. Гэта датычыцца як жорсткага абыходжання з жывёламі, так і пападання іх на вуліцу.

— Паводле даследавання Луізы Тэскер «Практика кантролю незнаглядных жывёл у Еўропе» (частка даных атрымана падчас анкетавання зоаабарончых арганізацый. — Аўт.), у Беларусі з кошкаў, якія сустракаюцца на вуліцах, 60 % маюць гаспадара, але знаходзяцца на самавыгуле, 20 % — гэта выкінутыя жывёлы, ад якіх адмовіліся ўладальнікі, 10 % згубіліся і ўсяго 10 % — гэта патомства незнаглядных жывёл, — прывёў звесткі Павел Шанталінскі.

Дырэктар установы «Цэнтр па абароне жывёл «Анімалекс» Настася ЖАЎРЫД не згодная з такім становішчам:

— Наш цэнтр зыходзіць з прынцыпаў адказнага ва-

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

лодання — гэта значыць, уладальнік павінен цалкам адказаць за сваю жывёлу, каб яна абслугоўвалася ў ветэрынара, выходзіла са двара, я не лічу гуманным выпусціць апырэры хатнюю жывёлу на вуліцу, аддаючы яе на самастойнае жыццё без нагляду ўладальніка.

Кіраўнік ГА «Аніма» Аксана КІРЫЛЮК падкрэсліла, што горад вельмі агрэсіўны ў адносінах да жывёл — гэта і аўтамабілі, і адсутнасць нармальнага харчавання, і маразы зімой. Таму пакідаць іх у такім асяроддзі няправільна.

Так прапануюць рабіць прыхільнікі праграмы «Адлоў—стэрылізацыя—вакцынацыя—вартанне» (АСВВ) для кантролю колькасці незнаглядных жывёл. Яна прадугледжвае, што злоўленую жывёлу пасля медыцынскіх працэдур адпускаюць зноў на вуліцу.

Па словах Аксаны Кірылюк, многія краіны, якія прымянялі АСВВ для сабак, а гэта Расія, Румынія, Балгарыя, Грэцыя, вымушаны былі адмовіцца ад такой практыкі, таму што не змаглі стрымліваць рост колькасці жывёл. Гэта таксама выклікала напады жывёл на людзей, перанос захворванняў, а таксама актывізацыю кэтхантарскага і догхантарскага руху, калі катой і сабак пачынаюць знішчаць нездаволеныя грамадзяне.

Начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Андрэй РАМАШКА запэўніў прысутных, што ў практыцы пастановы Саўміна ўкаранення метаду АСВВ няма, хоць у пачатку работы пытанне актыўна прапагандавалася для прыняцця як нарматыўнае прававое рашэнне.

— Мы вернемся да гэтага абмеркавання, калі будзе разглядацца праект закона, які павінен будзе вызначыць асноўныя падыходы ў гэтай сферы, — адзначыў прадстаўнік Мінжылкамгаса.

АД АГРЭСІІ ДА ХВАРОБ

Закранулі падчас круглага стала і праблемы, якія могуць выклікаць вакцынацыя і стэрылізацыя па праграме АСВВ.

Па словах **дырэктара ўстановы «Цэнтр аматараў жывёл Lavbrig», кандыдата біялагічных навук Святланы БРЫЛЕЎСКОЙ**, шмат работ, назіранні і кіналагічная практыка не пацвярджаюць таго, што пасля стэрылізацыі сабака становіцца менш агрэсіўны.

Так, згодна з вынікамі двух даследаванняў у ЗША, дзе назіралася агульная колькасць амаль 16 000 сабак, стэрылізаваныя ці кастрыраваныя сабакі больш агрэсіўныя ў сярэднім на 20 % і да ўзроўню агрэсіі, большага ў два разы), баязлівых (на 31 %), узбуджальных і горш навучаюцца, чым нестэрылізаваныя.

Шмат жывёл, якія жывуць на вуліцах, гіне ад розных захворванняў. І каб вакцынацыя дапамагла вырашыць гэтую праблему, яе трэба праводзіць правільна.

За 2019 год, паводле звестак Мінжылкамгаса, у краіне было адлоўлена 27,6 тысячы сабак і каля 15 тысяч катой. Большасць з іх умярцае.

Як расказаў **ветэрынарны ўрач клінікі «САС энімал» Аляксей САС**, для выпрацоўкі імунітэту неабходны нармальны стан здароўя, каб у арганізма для гэтага была энергія. Акрамя таго, каб кошка ці сабака (і хатнія, і незнаглядныя) змаглі выжыць падчас ці пасля стэрылізацыі і вакцынацыі, яны павінны прайсці даволі доўгі шлях падрыхтоўкі і рэабілітацыі. Так, перад аперацыяй трэба правесці даследаванне сэрца, аналіз крыві,

Па словах намесніка дырэктара дэпартаменту ветэрынарага і харчовага нагляду Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Ігара Дарафейчыка, у кожным раёне краіны працуюць структурныя падраздзяленні дзяржаўнай ветэрынарнай службы — раённыя і гарадскія ветэрынарныя станцыі. Дастаткова ў рэгіёнах і прыватных ветэрынараў, якія займаюцца лячэннем хатніх жывёл — кошкаў і сабак, буйной рагатай жывёлы, свіней, авечак і іншых. Калі няма магчымасці выехаць дзяржаўнай ветэрынарнай службе, сельскія жыхары могуць звярнуцца па дапамогу да ветэрынара, што працуе ў мясцовай гаспадарцы.

а пасля сачыць за цыскам у жывёлы, як яна выходзіць з-пад наркозу, ці ўзнікаюць у яе ўскладненні. Праз 10-14 дзён пасля стэрылізацыі можна праводзіць вакцынацыю. Атрымліваецца, што каля месяца за сабакам ці кошкай павінен быць догляд з боку чалавека.

ХАТНІЯ ДРАПЕЖНІКІ

— У Беларусі ўжо не вядзіцца дзікі лясны кот, і ў пэўнай меры хатнія каты з пункту гледжання небяспекі для птушак і іншай невялікай жывёлы — яго замяна, — расказаў **дырэктар грамадскай арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны» Аляксандр ВІНЧЭЎСКІ**. — Але калі дзікія драпежнікі, як толькі колькасць іх патэнцыйных ахвяр зніжаецца, гінуць ад голаду ці па іншых прычынах, то хатнія жывёлы будуць знішчаць столькі, колькі ім дазволена, — яны заўсёды могуць быць падкормлены сваімі гаспадарамі.

Так, паводле даследаванняў, якія прайшлі ў Бельгіі, Францыі, Нідэрландах і Польшчы, колькасць дзікіх жывёл, якіх забіваюць каты (дробных млекакормячых і птушак), налічвае дзясяткі, калі не сотні мільёнаў асобін у год. У Францыі птушкі, забітыя катані, — на другім месцы па колькасці пасля смерці ад палявання і браканьерства.

— У Польшчы хатнія кошки — галоўная антрапагенная прычына смяротнасці дзікіх звяроў ды птушак дробных і сярэдніх памераў, — адзначыў Аляксандр Вінчэўскі. — І гэта ў асноўным кошки, якіх гаспадары выпускаюць па-

гуляць. Штогод гіне каля 135 мільёнаў дзікіх птушак і 580 мільёнаў дробных звяроў. Гэта вельмі моцны ўплыў на натуральныя экасістэмы з боку драпежнікаў, якіх мы штучна падтрымліваем і не даём іх колькасці знізіцца. Таму пазіцыя нашай арганізацыі — бадзяжных свайскіх жывёл быць не павінна. Яны павінны ці гуляць з гаспадаром, ці сядзець дома.

АДСТРЭЛ ЗАБАРАНЯЕЦЦА!

Дзякуючы зменам, што былі ўнесены ў праект пастановы па пытаннях аб абыходжанні з жывёламі, плануецца зняць абмежаванне колькасці жывёл, што могуць утрымлівацца ў кватэры. Адною з галоўных змен Андрэй Рамашка лічыць таксама забарону на адстрэл незнаглядных жывёл. З прыняццем дакумента іх можна будзе толькі адлоўваць. Сабак потым павінны перадаць новым уладальнікам ці праз месяц пасля ўтрымання ўсыпіць.

Але што рабіць з кошкамі, пакуль дакладна не вызначыліся. Мінжылкамгас лічыць, што выдаткоўваць на іх адлоў бюджэтныя сродкі не варта. **Намеснік дырэктара Дэпартаменту ветэрынарага і харчовага нагляду Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Ігар ДАРАФЕЙЧЫК** выказаў пазіцыю свайго ведамства: паколькі кошки з'яўляюцца пераносчыкамі агульных захворванняў для чалавека, іх адлоў павінен застацца ў пастанове. Канчатковае рашэнне адносна спрэчнага пытання будзе прымаць Савет Міністраў. **Вераніка КОЛАСАВА.**

На экалагічнай хвалі

«ПЛАЧУ НА ПЛАСТЫК»

Танцавальны кліп пра раздзельны збор смецця

зрабіла арганізацыя «Рух «Мэта 99» як вынік танцавальнага чэленджу, абвешчанага да Сусветнага дня абароны навакольнага асяроддзя, які сёлета ААН прапанавала адзначыць дзеля прыроды. Кліп «Плачу на пластык» <https://youtu.be/1t0ds35AJqs> стаў гэткім экалагічным варыянтам нашумелага відэароліка «Плачу на тэхна».

Героі роліка танцуюць на рабоце, дома і нават на гомельскім заводзе па перапрацоўцы пластмасавых адходаў. Створана відэа з работ, якія дасылалі ўсе, каму не абыякавая тэма раздзельнай сарціроўкі смецця, у прыватнасці пластыку, расказалі ў дзяржаўнай установе «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў».

Летась у Беларусі сабралі 765 тысяч тон другаснай сыравіны, 97,2 тысячы тон з якіх —

адкіды пластыку. Больш за палову беларусаў ужо выкідаюць пластык асобна, а выкарыстанне камунальнага смецця дзякуючы збору ДМР падрасло да амаль 23 %.

— Задача чэленджу — звярнуць увагу на тое, што нам пад сілу пазбавіцца ад гор пластыкавага смецця. Калі кожны крыху зменіць свае звычкі і адмовіцца ад лішніх аднаразовых рэчаў, а адходы ўпакоўкі будзе адпраўляць на перапрацоўку, выкідаючы іх у кантэйнеры для ДМР ці здаваць у пункты нарыхтоўкі другаснай сыравіны, — упэўнена **Наталля ГРЫНЦЭВІЧ, дырэктар арганізацыі «Аператар ДМР»**. — Нам важна быць пачутымі. Для гэтага мы прымяняем новыя формы дыялогу з глядачом.

Час задумацца над тым, што мы жывём толькі дзякуючы прыродзе і залежым ад прыродных узаемазвязяў, заклікаюць прадстаўнікі аператара.

ЯНОТЫ СУПРАЦЬ ДЖЭМАВАГА МОНСТРА

Трэцяя серыя мультсерыяла «Каманда 99» пра правільную сарціроўку адходаў адпраўляе касмічных герояў Ківі, Ажыну і Лімона на планету, дзе з'явіўся незвычайны Джэмавы монстр. Убачыць чарговае падарожжа маленькіх ратавальнікаў і даведацца, ці трапіць яны ў «Салодкую пастку», з 11 чэрвеня можна на youtube-канале Target99 Belarus <https://youtu.be/2oSZJ59-IBA>.

Усю цеплаэнергію жыхары Джэмавай планеты выкарысталі на выраб джэму і слоікаў пад яго. З лішкаў гэтай смакаты стварыўся Джэмавы монстр, і цяпер на планеце холадна, брудна і вельмі ліпка. Аднак паратунак ёсць — і ён у паўторным выкарыстанні шклянак і перапрацоўцы шарэлабо. Гэтаму і навуца дзяцей і дарослых у чарговай серыі героі мультыка.

Айчынным аніматары, якія стварылі адважных янотаў на заказ дзяржаўнай установы «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў», вырашылі зрабіць чарговым серыі мультыка больш цікавым. Яны прапануюць чакаць новай сустрэчы з янотамі-сарціроўшчыкамі з цудоўнымі размаляўкамі пра касмічныя прыгоды маленькіх сарціроўшчыкаў <https://drive.google.com/drive/folders/1IKFPK0GE9km85OJF1hjPOCAFb-2lV15R>.

А яшчэ героі экалагічнага дэтэктыва падзяліліся з глядачамі лістоўкай <https://drive.google.com/drive/folders/1Ujz8baM0S-1K6jUaz6DpL8F-TooZ9Adb>, дзе добра бачна, у які кантэйнер якое смецце трэба кідаць. «Раздрукуйце памятку і павесце на кухні, каб дапамагчы дарослым сартаваць адходы правільна», раяць Ажына, Ківі і Лімон сваім глядачам.

Ірына СІДАРОК.